

5.2.2016

LIVI/25700.03.03/2016
Julkinen

Sisäministeriö

Sisäministeriön lausuntopyyntö SM024:00/2014

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi pelastuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Sisäministeriö on kirjeellään 18.1.2016 (SM024:00/2014) pyytänyt Liikennevirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi pelastuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta.

Pydyttynä lausuntonaan Liikennevirasto toteaa, että ehdotus on pääpiirteittäin kannatettava, mutta Liikennevirastoa koskevilta osin jokseenkin tarpeeton.

Muutosesitykset edellyttävät etenkin ehdotettujen pelastuslain 89 §:n 4 momentin 2 kohdan ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n 1 momentin 15 kohdan osalta tarkennuksia.

Kyseisissä säännöksissä ehdotetaan pelastusviranomaisille ja hätäkeskuslaitokselle tiedonsaantioikeutta Liikennevirastolta alusliikennepalvelulaissa (623/2005) tarkoitetuista alusten ominaisuuksista ja sijainnista, mutta ei ole tarkemmin yksilöity, mihin alusliikennepalvelulain säännöksen sääntelemään tietokokonaisuuteen tiedonsaantioikeus kohdistuisi. Esityksestä ei myöskään käy ilmi, mitä tietoja tarkalleen ottaen sisäministeriö tarkoittaa alusten ominaisuuksia ja sijaintia koskevilla tiedoilla.

Alusliikennepalvelulain 16 §:n 4 momentin nojalla VTS-viranomaisen on tallennettava VTS-alueen tilannekuva ja siihen liittyvä VHF-radioliikenne. VTS – tilannekuva koostuu VTS-alueella olevista aluksista ja niiden liikkeistä sekä muista liikenteeseen vaikuttavista seikoista. VTS-tilannekuva muodostetaan yhdessä Liikenneviraston, Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tutkasensoreista saatavasta käsittelemättömästä tutkakuvasta ja AIS-sensoreista saatavasta tiedosta, jotka kootaan tilannekuvaksi viranomaistarkoituksiin käytettäväksi.

Alusliikennepalvelulain 20 a §:n nojalla Liikennevirasto VTS –viranomaisena ylläpitää kansallista merenkulun tiedonhallintajärjestelmää ilmoitusmuodollisuusdirektiivissä ja seurantadirektiivissä mainittujen tietojen keräämiseksi, käsittelemiseksi ja tallentamiseksi. Kyseiseen tiedonhallintajärjestelmään tallennetaan mm. tietoja aluksesta, sen kuljettamista lasteista ja vaarallisista tai ympäristöä pilaa vista aineista.



5.2.2016

LIVI/25700.03.03/2016
Julkinen

Alusliikennepalvelulain 22a § ja 22b § velvoittavat Suomen satamaan tai ankkuri-paikalle saapuvan/lähtevän meriliikenteessä olevan aluksen liikenteenharjoittajan, asiamiehen tai päällikön antamaan aluksen saapumisilmoituksen/lähtöilmoituksen tulliviranomaiselle. Ilmoitukset tulliviranomaiselle on myös tehtävä, mikäli aluksella on vaarallista tai ympäristöä pilaavaa ainetta sisältäviä lastia.

Kyseiset ilmoitukset sisältävät tietoja aluksen ominaisuuksista. Vaikkakin ilmoitukset tehdään Liikenneviraston ylläpitämän merenkulun tiedonhallintajärjestelmän välityksellä, Tullilla on määräysvalta koskien ilmoitusten tietosisältöä ja tietojen tallentamisesta järjestelmään.

Näin ollen, mikäli sisäministeriö tarkoittaa näiden alusliikennepalvelulain säännösten nojalla kerättäviä tietoja, sisäministeriön tulisi pyytää ehdotetuista säännösmuutoksista lausuntoa myös Tullilta.

Liikennevirasto kerää myös alusliikennepalvelulain 22 d §:n nojalla tietoja alusten liikennöinnistä Suomen satamissa sekä aluksissa kuljetettavista matkustaja- ja tavaramääristä, suunnittelu- ja valvontatehtäviään sekä merenkulkuilastojen laa-
timista varten. Pelastusviranomaisen suunnittelutehtävät on mainittu esityksessä toiseksi perusteeksi saada tietoja pelastuslain 89 §:n 4 momentin 2 kohdan nojalla.

Ehdotetun pelastuslain 89 §:n 4 momentin 2 kohdan yksityiskohtaisissa peruste-
luissa todetaan; *"Tiedot alusten ominaisuuksista ja sijainnista ovat pelastustoiminnan kannalta merkityksellisiä, koska niiden avulla pystytään muodostamaan tilannekuva ja paikantamaan onnettomuusalus."*

Liikennevirasto huomauttaa, että jo nykyisellään suurimmalla osalla pelastuslaitoksista on viranomaisen selausoikeudet kaikkiin tietoihin Portnet-järjestelmässä. Portnet-järjestelmän julkisista aikataulutiedoista ja alusten perustiedoista on jo nyt julkaistu palvelurajapinnat Liikenneviraston SONJA-palveluväylässä, joiden käyttö on maksutonta. Portnet-järjestelmä ei kuitenkaan tarjoa tietoa alusten sijainneista – ainoastaan lähtö/määräsataman Suomessa ja arvioidut saapumis- ja lähtöajat tähän satamaan. Reaaliaikainen tieto alusten sijainnista saadaan edellä esitellyn VTS –tilannekuvan perusteella.

VTS –tilannekuvan tulkinta ja hyödyntäminen edellyttää merenkulun asiantunte-
musta. Rajavartiolaitoksella on käytettävissään Liikenneviraston VTS-tilannekuva sekä muut aiemmin esitetyt tiedot, joita Liikennevirasto kerää alusliikennepalvelulain nojalla. Ottaen huomioon hätäkeskustoiminnasta annettuun lakiin esitetty uusi 14 a §, Liikennevirasto ei pidä tarpeellisena ottaa hallituksen esitykseen ehdotettuja pelastuslain 89 §:n 4 momentin 2 kohtaa ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n 1 momentin 15 kohtaa.

Sen sijaan Liikenneviraston näkemyksen mukaan rautatieliikenteen junien sijaintitietojen, vaunu- ja kalustotietojen sekä VAK-tietojen välitys Liikennevirastolta Hätäkeskuslaitokselle ja pelastusviranomaisille olisi tarpeellista ottaen huomioon niiden tiedontarpeet onnettomuustilanteissa.

5.2.2016

LIVI/25700.03.03/2016
Julkinen

Liikennevirasto ehdottaakin, että sisäministeriö harkitsee näiden tietojen saanti-oikeutta koskevien säännösten lisäämistä lakiehdotuksiin.

Johtaja



Laura Kuistio

Lakimies



Maija Turunen

JAKELU

kirjaamo@intermin.fi; pekka.tulokas@intermin.fi; johanna.hakala@intermin.fi;
veli-pekka.hautamaki@intermin.fi

TIEDOKSI

Kirjaamo